

**INTERDYSCYPLINARNA
KONFERENCJA NAUKOWA
27-28 CZERWCA 2024, KRAKÓW**

Nowe migracje, nowe narracje.

uken
Uniwersytet Komisji
Edukacji Narodowej
w Krakowie

AGH

Interdyscyplinarna konferencja naukowa

Nowe migracje, nowe narracje. Współczesne doświadczenie migracji: wzory-strategie-konteksty.

Cel konferencji

Wiek XXI określany jest przez badaczki i badaczy migracyjnych wiekiem migracji, a procesy migracyjne uchodzą za jeden z najpotężniejszych czynników zmian społecznych. Dyskusja nad migracjami nie traci na aktualności, a celem proponowanej konferencji jest poszerzenie zakresu teoretycznych i badawczych poszukiwań dotyczących tego zjawiska. Autorki projektu proponują wyjść poza tzw. badawczy „mainstream” oraz dobrze już ugruntowane i często podejmowane w ramach studiów migracyjnych tematy badawcze. W założeniu Autorek konferencja ma służyć refleksji nad nowymi znaczeniami i narracjami jakie składają się na obraz tego czym są migracje we współczesnym świecie i co może wchodzić w zakres tego zjawiska. W podejściu tym proponujemy spojrzeć na migracje szeroko, z różnych perspektyw, obejmując tym terminem nie tylko tradycyjne sposoby jego ujmowania. Wyrażamy przekonanie, że konferencja będzie służyć nie tylko wymianie badawczych i teoretycznych doświadczeń, ale też podjęte w jej ramach tematy stanowiąc będą swoistą zapowiedź kierunków, w jakim podążać mogą przyszłe badania. Spodziewamy się, że tematyka konferencji będzie obejmowała wyliczone poniżej obszary oraz zbliżone do nich zagadnienia:

Proponowane tematy:

1. Migracja jako forma niezgody: proponowany temat odnosi się do takich typów migracji, które determinowane są swoistą ucieczką od obowiązujących i postulowanych norm społecznych; wiążą się z niemożnością życia w zastanym systemie, zarówno z uwagi na obowiązujące uwarunkowania polityczne, środowiskowe, jak i obyczajowe, mentalne czy świadomościowe. Ta forma migracji przejawiać się może różnymi typami (auto)wykluczenia (np. tzw. „wykluczenie na górze”, życie w zamkniętych osiedlach, enklawach (w tym subkulturowych czy etnicznych), squatowanie, ucieczka w bezdomność, nomadyczność etc.), a metaforycznie, jej sens oddają słowa, obecnego w potocznym dyskursie tekstu „*rzucić to wszystko i wyjechać w Bieszczady*”. W zakres tego typu migracji włączyć można również migracje obyczajowe, ideologiczne czy grup nieheteronormatywnych.

2. Migracje w wymiarze intrapsychoicznym: celem sesji jest zwrócenie uwagi na sociojpsychologiczny, bardziej afektywny wymiar migracji. Akcent położony będzie z jednej strony na umysłowy aspekt migracji wyrażający się min. w różnych formach ucieczki w wymiar duchowy, aktywności twórczej (np. pisanie, blogi, etc.) czy skoncentrowanej na rozwoju ciała (np. joga); z drugiej strony migracja potraktowana tu zostanie jako forma wyalienowania, wycofania, zamknięcia w obrębie małych, pierwotnych grup społecznych czy też ograniczenia społecznej aktywności do świata on-line. Ciekawe wydaje się porównanie dawnych (np. okresu zimno-wojennego) i współczesnych „buntów i ucieczek”.

3. Migracja jako czynnik dyfuzji kulturowej: celem sesji jest opisanie nie tylko globalnego wymiaru migracji, ale też zwrócenie uwagi na sprawczy charakter samych migrantów, którzy są głównymi nośnikami elementów różnych kultur. Skoro dyfuzja kulturowa odbywa się poprzez migracyjne transfery i jest czynnikiem sprzyjającym rozwojowi kultury, to migrantów uznać należy za ważnych aktorów przemian i rozwoju. Proponowana sesja jest próbą odpowiedzi na bardzo ogólnie postawione pytania: co rzeczywiście dają nam migracje i migranci? Co dzięki migrantom zaistniało w obiegu kulturowym? Jakie przedmioty, obiekty, dzieła sztuki, nauki, muzyki, treści kultury, społeczne zachowania ulegają rozprzestrzenianiu? Jakie są kanały tych transferów? Co ulega przemianom: miejskie przestrzenie, instytucje, wzory konsumpcji, kultura dnia codziennego? Jaki jest zakres i jakie są konsekwencje tych przemian? W jakim zakresie, nawiązując do koncepcji roli kapitału kreatywnego R. Floridy, migranci sprzyjają wzmocnieniu tego typu kapitału, i co za tym idzie rozwoju określonych społeczeństw? Ideą sesji jest opis migrantów, nie z perspektywy biernych odbiorców zastanej rzeczywistości, do której się przystosowują (co często ma miejsce w dyskursie naukowym), ale z perspektywy sprawstwa, przypisania im statusu podmiotowości i roli w konstruowaniu i przekształcaniu społecznej rzeczywistości.

4. Dywersyfikacja strumieni migracyjnych – migracja „towarzysząca”: proponowany temat dotyczy kwestii zróżnicowania strumieni migracyjnych, ich swoistego pluralizmu, różnorodności w obrębie strumienia. Celem sesji jest prezentacja badań dotyczących tych wszystkich grup, które biorą udział w procesie migracyjnym, ale są w nim często niewidoczne, niezauważalne, a przez to słabo rozpoznane i opisane. Mowa tu min. o wielokulturowych strumieniach migracyjnych i emigracji grup mniejszościowych w ramach głównej fali migracyjnej z danego kraju (np. Romach czy Ukraińcach migrujących z Polski razem z Polakami), o rodzinach migrujących specjalistów, czy rodzicach migrujących z dziećmi. Interesuje nas zarówno historyczny, współczesny, ilościowy (statystyczny) jak i jakościowy obraz zjawiska.

5. Doświadczenie migracji jako tworzywo artystyczne: migracje od XIX wieku stanowią temat literatury, filmów, wystaw fotografii pokazujących przybyszy w przestrzeniach nowych miejsc osiedlenia. W dziełach artystycznych prezentowane są zarówno, dramatyczne często doświadczenia procesu przystosowania się do nowej rzeczywistości jak i - jakże często - rozczarowanie nią. *Pan Balcer w Brazylii* Konopnickiej, *Emigranci* Mrożka, *My zdzies emigranty* Gretkowskiej czy *Global Nation* Kopaczewskiego; liczne filmy polskie i zagraniczne a nawet piosenki Taty Kazika mówią o tym samym, ale nie tak samo. W tej sesji chcemy się przyjrzeć, jak wieloaspektowe doświadczenie migracji staje się tworzywem sztuki, narracją literacką i osnową filmów, tematem prozy o reporterskim i wspomnieniowym charakterze. Interesują nas przede wszystkim utwory współczesne i odnoszące się do współczesności, ale zostawiamy miejsce dla nowego spojrzenia na dawne migracje.

6. Migracja jako strategia emerytalna: emigracja emerytalna jest jedną z tych form migracji, które będą zyskiwać na znaczeniu w najbliższych dekadach, co determinowane jest w znacznej mierze demograficznymi przemianami współczesnych społeczeństw, zwłaszcza świata zachodniego. W sesji tej proponujemy umiejscowienie migracji w perspektywie biegu życia i ukazanie jej jako jednej ze strategii radzenia sobie ze starością czy też szerzej: sposobem życia oraz proaktywną strategią zaradczą w okresie późnej dorosłości. Zjawisko powiększania się skali i rozmiaru migracji emerytalnej otwiera nowe perspektywy badawcze, a proponowana sesja jest okazją do ich zaprezentowania, jak również ukazania dotychczasowych analiz w tym zakresie.

7. Nowe kierunki migracji, nowe miejsca diaspor: planowana sesja poświęcona będzie tematowi nowych kierunków migracji i nowych krajów włączonych w proces migracyjny. Choć badania nad wzorami i kierunkami migracji są dziś bardzo intensywne, nie oznacza to, że wszystkie destynacje i grupy etniczne i narodowe biorące udział w migracyjnych przepływach są szerzej znane. Sesja ma na celu prezentację badań dotyczących właśnie tych mniej opisywanych, traktowanych niekiedy dość marginalnie kierunków migracji oraz miejsc życia członków określonej diaspory.

8. „Nowa etniczność” w warunkach społeczeństwa migracyjnego i (re)konstrukcji tożsamości: tematem ostatniej sesji uczyniono „nową etniczność”. Ponieważ w literaturze przedmiotu bardzo często zwraca się uwagę na kontekstualny i procesualny wymiar etniczności, zasadniczym celem sesji będzie podjęcie refleksji nad wpływem zmian charakteru najnowszych procesów migracyjnych oraz intensywnych przemian społeczno-kulturowych na zjawisko etniczności. Wraz z tymi przemianami transformacji ulegają także sposoby integracji członków grup etnicznych i imigracyjnych z szerszym społeczeństwem oraz formy ich uczestnictwa we własnych społecznościach. Kontekst ten skłania do zadania pytania o nowe narracje, wyobrażenia i funkcje etniczności, nowe praktyki behawioralne, związane z konformizmem wobec norm, reguł i zwyczajów danej grupy etnicznej, nowe potrzeby i interesy grupowe; innymi słowy, używając słów H. J Gansa, o „nowe drogi bycia etnicznymi”.

Przedstawione wyżej tematy nie wykluczają pojawienia się innych, których organizatorce konferencji nie wzięły pod uwagę.

Zapraszamy do prezentowania własnych nowych narracji o migracjach.

Efekty konferencji: publikacja pokonferencyjna

Przewidywany termin i miejsce konferencji: 27-28 czerwiec 2024, Kraków

Organizatorce konferencji:

Dr Anna Fiń, Instytut Socjologii UKEN
e-mail: annafin@interia.pl; anna.fin@up.krakow.pl

Dr Łucja Kaprańska, Wydział Humanistyczny AGH
e-mail: lkapral@agh.edu.pl

Interdisciplinary Research Conference

New Migrations, New Narrations Contemporary Migration Experience: Patterns – Strategies – Contexts.

The Purpose of the Conference

The 21st century is referred to by the migration researchers as the age of migration, and migration processes are considered one of the most powerful factors of social change. The discussion on migration remains relevant, and the purpose of the proposed conference is to expand the scope of theoretical and scientific exploration of this phenomenon. The Authors of the project propose to go beyond the so-called mainstream research and the well-established research topics, often undertaken as part of migration studies. The Authors' assumption is that the conference will serve to reflect the new meanings and narratives that make up the image of what migrations are in the modern world and what may fall within the scope of this phenomenon. Within this approach, we propose to look at migration broadly, from various perspectives, encompassing by this term not only the traditional ways of its understanding. We are convinced that the conference will not only serve the exchange of research and theoretical experiences but also that the topics discussed within it will constitute a kind of announcement of the directions which future research may follow.

We expect that the conference topics will cover the below-listed scopes, as well as the related issues:

Proposed topics:

1. Migration as a Form of Disagreement: the proposed topic refers to the types of migration that are determined by a specific escape from actual or postulated social norms; that are related to the inability of living in the existing system due to current political, environmental, moral, mental or conscious conditions. This form of migration may manifest itself in various types of (self)exclusion, like the so-called "exclusion at the top", living in gated communities, in enclaves (including subcultural or ethnic ones), squatting, escaping into homelessness, nomadicity, etc. Metaphorically, its meaning is conveyed by the words "drop it all and go to the live in the mountains", quite common in daily discourse. The scope of such type of migration may also include migration of customs, ideology or non-heteronormative groups.

2. Migration in its Intra-psychological Dimension: the purpose of this session is to focus on the socio-psychological (i.e. more affective) dimension of migration. On the one hand, the emphasis will be put on the mental aspect of migration, expressed i.a. in various forms of escaping into the spiritual dimension, creative activity (e.g. writing, blogs, etc.) or focusing on body development (e.g. yoga). On the other hand, migration will be considered here as a form of alienation, withdrawal, confinement to small, primary social groups or limitation of social activity to the online world. It seems interesting to compare here the old (i.e. the Cold War) period and contemporary "revolts and escapes".

3. Migration as a Factor of Cultural Diffusion: the purpose of this session is to describe not only the global dimension of migration but also to focus on the causative nature of the migrants, who themselves are the main carriers of elements of different cultures. Since the cultural diffusion takes place through migration

transfers and is a factor favoring the development of the culture, the migrants should be considered important actors of the change and development. The proposed session is an attempt to answer the very general questions: what do migrations and the migrants actually give us? What has joined the cultural circulation thanks to the migrants? What sort of objects, items, works of art, science, music, cultural content, social behavior are being spread? What are the channels for such transfers? What is subject to the changes: the urban spaces, institutions, patterns of consumption, everyday culture? What is the scope and what are the consequences of such changes? To what extent (referring to R. Florida's concept of the role of creative capital) do migrants support the fostering of such type of capital and, consequently, the development of specific societies? The concept of the session is to describe migrants not from the perspective of passive recipients of the existing reality to which they adapt (which is often the case in scientific discourse) but from the perspective of agency, assigning them the status of subjectivity and a role in constructing and transforming the social reality.

4. Diversification of Migration Inflows (the "accompanying" migration): the proposed topic relates to the issue of diversification of migration inflows, their specific pluralism, and the diversity within them. The purpose of the session is to present research on all groups which participate in the migration process but are often invisible, unnoticeable, and therefore poorly recognized and described. We mean here e.g. multicultural migration inflows and emigration of minority groups being part of major migration waves from certain countries (e.g. Roma or Ukrainians migrating from Poland along with the Poles), the families of migrating specialists or the parents migrating with their children. We are interested in both the historical, contemporary, quantitative (statistical) and qualitative image of the phenomenon.

5. The Experience of Migration as an Artistic Material: migrations have been the subject of literature, films and photo exhibitions showing newcomers in their new places of settlement since the 19th century. Artistic works present both the (often dramatic) experiences of the process of adapting to the new reality and (very commonly) the disappointment related to it. *Pan Balcer w Brazylii* by Konopnicka, *The Emigrants* by Mrożek, *My zdzies' emigranty* by Gretkowska, *The Global Nation* by Kopaczewski, along with numerous Polish and foreign films or even the songs from *Tata Kazika* album, tell us all about the same issue yet not in the identical way. Within this session we want to look at how the multi-faceted experience of migration becomes a material of art, a literary narrative and the basis of films, as well as a topic of prose with a reportage and memoir character. We are primarily interested in contemporary works and those relating to the present times but we leave space for a new look at old migrations as well.

6. Migration as a Retirement Strategy: retirement emigration is one of the forms of migration that will become increasingly important in the coming decades, what is largely determined by the demographic changes in modern societies, especially in the West. In this session, we propose to place migration in the perspective of the life cycle and to present it as one of the strategies of coping with the old age (or more broadly: as a way of life and a proactive coping strategy in late adulthood). The phenomenon of increasing scale and size of retirement migration opens up new research perspectives, and the proposed session is an opportunity to present them along with up-to-date analyzes done in this area.

7. New Directions of Migration, New Places for the Diasporas: this session will be dedicated to new directions of migration and to the new countries included in the migration process. Although research on migration patterns and directions is very intensive nowadays, this does not mean that all destinations or ethnic and national groups participating in the migration flows are widely known. The session aims to

present the research on these less described, sometimes perceived quite marginally, directions of migration and the places of living of the members of specific diasporas.

8. "New Ethnicity" in the Conditions of a Migratory Society and the (re)Construction of Identity: the "new ethnicity" has become the topic of the last session. Since the literature on the subject often focuses on the contextual and processual dimension of ethnicity, the main purpose of the session will be reflecting the impact of changes in the nature of the recent migration processes and intense socio-cultural changes on the phenomenon of ethnicity. Along with these changes, the ways in which members of ethnic and immigrant groups integrate into broader society and the forms of their participation in their own communities also become subject to transformation. This context prompts us to ask about new narratives, images and functions of ethnicity, new behavioral practices related to conformity to the norms, rules and customs of a given ethnic group, new group needs and interests. In other words, as H. J. Gans said, to ask about the "new ways of being ethnic."

The topics presented above do not exclude the presence of others that the conference organizers did not take into account.

We invite you to present your own new narratives about migration.

Conference outcomes: post-conference publication

Estimated date and place of the conference: June 27th -28th 2024, Krakow, Poland

Organizers of the Conference:

Dr Anna Fiń, Instytut Socjologii UKEN
e-mail: annafin@interia.pl; anna.fin@up.krakow.pl

Dr Łucja Kaprańska, Wydział Humanistyczny AGH
e-mail: lkapral@agh.edu.pl

Interdyscyplinarna konferencja naukowa

Nowe migracje, nowe narracje. Współczesne doświadczenie migracji: wzory-strategie-konteksty.

Skład Rady Naukowej Konferencji

Prof. dr hab. Grzegorz Babiński; Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych; Uniwersytet Jagielloński (Profesor Emerytowany)

Dr hab. Jan Brzozowski, prof. UJ; Instytut Studiów Europejskich, Uniwersytet Jagielloński, Jagiellońskie Centrum Studiów Migracyjnych

Dr hab. Sławomir Kaprański, prof. UKEN; Instytut Socjologii; Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Dr hab. Sławomir Łukasiewicz, prof. KUL; Katedra Praw Człowieka i Prawa Humanitarnego; Katolicki Uniwersytet Lubelski

Prof. dr hab. Janusz Mucha; Wydział Humanistyczny AGH (Profesor Emerytowany); Instytut Socjologii Uniwersytet w Białymstoku (Profesor Emerytowany)

Dr hab. Michał Nowosielski; Ośrodek Badań nad Migracjami; Uniwersytet Warszawski

Dr hab. Konrad Pędziwiatr, Prof. UEK; Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie; Obserwatorium Wielokulturowości i Migracji

Prof. dr hab. Dorota Przaszłowicz; Instytut Amerykanistyki i Studiów Polonijnych; Uniwersytet Jagielloński

Dr Rafał Raczyński; Instytut Politologii, Uniwersytet Gdański, Muzeum Emigracji w Gdyni

Prof. dr hab. Krystyna Słany; Instytut Socjologii; Uniwersytet Jagielloński

Dr Agnieszka Trąbka; Instytut Psychologii Stosowanej; Uniwersytet Jagielloński

Dr hab. Patrycja Trzeszczyńska, prof. UJ, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Uniwersytet Jagielloński

Dr hab. Dariusz Wojakowski, prof. AGH; Wydział Humanistyczny; Akademia Górniczo-Hutnicza

Organizatorki konferencji:

Dr Anna Fiń, Instytut Socjologii UKEN
e-mail: annafin@interia.pl; anna.fin@up.krakow.pl

Dr Łucja Kaprańska, Wydział Humanistyczny AGH
e-mail: lkapral@agh.edu.pl